

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
Національний університет «Одеська юридична академія»  
Факультет адвокатури та антикорупційної діяльності  
Кафедра організації судових,  
правоохоронних органів та адвокатури

# **АДВОКАТУРА: МИНУЛЕ, СУЧАСНІСТЬ ТА МАЙБУТНЄ**

**МАТЕРІАЛИ  
XV Міжнародної  
науково-практичної конференції**

*14 листопада 2025 року,  
м. Одеса*



Одеса  
«Юридична література»  
2025

УДК 347.965(477)(063)  
A288

Редакційна колегія:

*Н. М. Бакаянова* (голова), завідувачка кафедри організації судових,  
правоохоронних органів та адвокатури;  
*С. К. Костенко*, професор;  
*І. О. Кісліцина*, доцент;  
*М. О. Кравченко*, доцент;  
*О. Г. Свіда*, доцент;  
*П. М. Синицин*, доцент;  
*О. О. Храпенко*, доцент;  
*Л. П. Нестерчук*, старший викладач;  
*Р. Р. Щербатий*, асистент

Рекомендовано до друку вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія» (протокол № 3 від 15 жовтня 2025 р.)

**Адвокатура:** минуле, сучасність та майбутнє : матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 14 листопада 2025 р.) / редкол.: Н. М. Бакаянова (гол.), І. О. Кісліцина, М. О. Кравченко [та ін.]. — Одеса : Юридична література, 2025. — 664 с.

ISBN 978—966—419—456—0

У збірнику містяться матеріали доповідей XV Міжнародної науково-практичної конференції «Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє», яка відбулася 14 листопада 2025 р. у Національному університеті «Одеська юридична академія». Доповіді учасників присвячені актуальним питанням адвокатури і здійснення адвокатської діяльності в Україні, історії адвокатури, діяльності Національної асоціації адвокатів України, проблемам і перспективам розвитку адвокатського самоврядування, правилам адвокатської етики та юридичній відповідальності адвокатів, зарубіжному і міжнародному досвіду організації та діяльності адвокатури.

УДК 347.965(477)(063)

Відповідальність за зміст та достовірність поданого матеріалу несуть учасники конференції, їхні наукові керівники та рецензенти, які рекомендували ці матеріали до друку.

ISBN 978—966—419—456—0

© Національний університет  
«Одеська юридична академія», 2025

4. Вольтобрісов А. В. Адвокатська таємниця як засіб забезпечення національної безпеки. *Сучасні виклики та актуальні проблеми забезпечення міжнародної та національної безпеки (тенденції, проблеми та шляхи їх вирішення) : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 2 грудня 2022 р.)*. — Дніпро : ДДУВС, 2023. — С. 80–83
5. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII: станом на 14 трав. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
6. Бондар І. В., Басюк Ю. М. Адвокатська таємниця як гарантія конфіденційного спілкування адвоката з клієнтом. *Правова держава*. 2023. Вип. 49. С. 11–19. URL: <https://doi.org/10.18524/2411-2054.2023.49.276015>
7. Association A. B. Model rules of professional conduct. [Chicago] : Center for Professional Responsibility, American Bar Association, 1998, 1.6(b). URL: [https://mebaroverseers.org/regulation/bar\\_rules.html?id=88169&utm\\_source=chatgpt.com](https://mebaroverseers.org/regulation/bar_rules.html?id=88169&utm_source=chatgpt.com)

**Науковий керівник:** професор кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», доктор філософії (Ph.D) в галузі права **Костенко Сергій Костянтинович**

**Шевелєва К. Ю.**

студентка 1-го курсу магістратури  
факультету адвокатури та антикорупційної діяльності  
Національного університету «Одеська юридична академія»

## **ВИРІШЕННЯ СПОРІВ ЗА ДОПОМОГОЮ АЛЬТЕРНАТИВНОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ СПОРІВ: ПЕРЕВАГИ ТА РИЗИКИ**

У сучасному світі альтернативне врегулювання спорів поступово набуває значного розповсюдження як метод вирішення конфліктів і суперечностей, що поступається лише судовому процесу. Альтернативне врегулювання спорів (далі — АВС) — це набір процесів, які дозволяють вирішувати конфлікти та спори без використання офіційної судової системи. Як зазначає К. Р. Слюсаренко, «наразі зафіксовано зростання уваги до альтернативних способів вирішення правових питань, що спричинене не тільки можливістю зменшити навантаження на судову систему, а й військовими діями, які відбуваються в нашій країні» [1, с. 32]. Тому, на мою думку, важливо визначити деякі переваги та ризики такого способу вирішення спорів.

Основна перевага полягає не у швидкості вирішення спору та конфіденційності сторін, а у відновленні суб'єктності сторін. Це означає, що під час АВС сторони є активними творцями рішення, на відміну

від судового процесу, де вони є пасивними учасниками — позивачами та відповідачами. На мою думку, перевага полягає в тому, що саме від дій сторін спору під час альтернативного його врегулювання, залежить результат чи то медіації, чи то арбітражу. Тобто, замість боротьби за перемогу в судовому процесі, сторони пропонують свій варіант вирішення проблеми, шукають компроміси, чого немає під час судового вирішення спору. Також при такому розвитку подій досить часто бізнес-партнери зберігають хороші відносини між собою та можуть продовжувати співпрацю.

Вважаю, що ще однією неочевидною перевагою АВС є те, що особа, яка є посередником у вирішенні спору, може брати до уваги і емоційну складову конфлікту. Такого немає при судовому вирішенні спору, оскільки там важливо виділити протиправність та законність тих чи інших дій сторін. Тобто, суд не бере до уваги емоційні чинники чи мотиви, які якраз-таки можуть бути головними причинами спору. Для прикладу, під час спору між роботодавцем та працівником, для останнього може бути важливіше визнання його заслуг, ніж грошова компенсація чи інше рішення суду, що досить часто враховується медіатором. Зокрема, сторони на основі цього можуть примиритися під час АВС і знайти компроміс щодо основного предмету спору. Також важливими та очевидними перевагами АВС є гнучкість та швидкість процедури, добровільність тощо.

Таким чином, такий механізм має свою юридичну природу, суть і значення, які не обмежуються лише функцією заміни судового процесу. Він дозволяє сторонам конфлікту вирішувати суперечності добровільно, швидко і гнучко, без довгих формальних процедур, які характерні для судового розгляду [2, с. 79]. Попри велику кількість переваг такого вирішення спорів, існують певні ризики. По-перше, це небезпека створення простору, де не будуть потрібні норми права. Для прикладу, досить часто арбітражні рішення базуються не на застосуванні конкретної норми права до ситуації, а на принципах розумності та справедливості, які можуть трактуватися по-різному. Вважаю, що з часом це може створити правову невизначеність та неоднаковість правозастосування в ідентичних ситуаціях та спорах.

По-друге, конфіденційність медіації може застосовуватися для приховання правопорушень. Для прикладу, це можуть бути різного роду дискримінації, зокрема і в трудових спорах, дефекти продукції чи товарів в спорах щодо захисту прав споживачів, тощо. Це пов'язано з тим, що на відміну від судових рішень, які є у вільному доступі, рішення, які прийняті в процесі АВС, є не публічними та можуть маскувати порушення. По-третє, під час альтернативного врегулювання спорів є ризик невиконання прийнятого рішення через різного роду обставини. Слушно в даному контексті зазначає І. М. Лукашевич:

«Коли існує ризик невиконання остаточного рішення щодо конкретної суперечки через високий рівень конфліктів та принципово різного відношення сторін до врегулювання спору, то для учасників у пріоритеті будуть способи врегулювання, які забезпечуються владним примусом, тобто судовими процесами» [3, с. 405].

По-четверте, попри економічну вигідність процедури медіації, з часом може початися втрата довіри до судових органів, оскільки все частіше будуть обирати АВС для вирішення своїх спорів через цей фактор. На мою думку, це породить проблему, яку могло б раніше вирішити реформування судової системи для досягнення такого ж ефекту та зміцнення довіри до правосуддя. Це досить сильно впливатиме на судову систему, завданням якої є і накопичування практики вирішення різного роду спорів. Тобто, якщо суб'єкти не будуть звертатися до суду, то і практики відповідно не буде, що призведе до переваги АВС над судовою системою України, яка є важливою у функціонуванні держави в цілому.

На моє переконання, щоб знайти баланс між перевагами та ризиками АВС, необхідно не обирати між ними та судовим розглядом, а інтегрувати їх так, щоб кожен інститут мав своє коло справ, які доцільно розглядати. Для прикладу, якщо говорити про комерційні спори, то їх доцільно було б вирішувати в арбітражі, конфлікти, які стосуються сімейних чи трудових правовідносин — через медіацію. А ось інші спори, зокрема ті, в яких виявляється сильніша та слабша сторона чи ті, які стосуються публічних інтересів — розглядати через судові органи. Вважаю, що для такої інтеграції необхідно внести зміни до процесуального законодавства України, зокрема і щодо етичних стандартів органів АВС.

Отже, можна підсумувати, що лише використовуючи переваги та усвідомлюючи ризики альтернативного врегулювання спорів, можна запобігти хаосу між розглядом справ цим механізмом та судами. Необхідно зрозуміти те, що АВС це інструмент, а не обов'язковий механізм розгляду усіх спорів та використовувати його потенціал лише для розвантаження судової системи та ефективнішої її роботи, а не для того, щоб вона зникла та перестала функціонувати.

#### *Список використаної літератури*

1. Слюсаренко К. Р. Альтернативні методи врегулювання спорів: пошук нових напрямів юриспруденції. *Право і суспільство*. 2024. № 1. С. 28–33.
2. Росул О. М. Альтернативне вирішення публічно-правових спорів: поняття та ознаки. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2025. № 3(89). С. 76–81.
3. Лукашевич І. М. Практичний потенціал медіації в Україні як альтернативного інструменту вирішення спорів. *Актуальні проблеми приватно-*

го та публічного права : матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції присвяченої 95-річчю від дня народження члена-кореспондента НАПрН України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча науки України, доктора юридичних наук, професора Процевського О. І., присвячено до 220-ї річниці з дня заснування університету (Ломжа — Харків, 29 березня 2024 року). Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2024. С. 403—405.

**Науковий керівник:** доцент, кандидат юридичних наук, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» *Свида Олексій Георгійович*

**Яремійчук М. Я.**

студентка 3-го курсу Навчально-наукового інституту права  
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

## **ГАРАНТІЇ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ОБШУКУ: ПРОБЛЕМИ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ**

Адвокатура є невід’ємним елементом механізму захисту прав і свобод людини, що забезпечує реалізацію конституційного принципу верховенства права. Ефективність виконання адвокатом своїх професійних обов’язків безпосередньо залежить від рівня гарантій його незалежності та недоторканності, зокрема під час здійснення процесуальних дій, пов’язаних із втручанням у його професійну діяльність.

Одним із найважливіших аспектів у цьому контексті є проведення обшуку в адвоката або у приміщенні, де він здійснює адвокатську діяльність. Гарантії адвокатської діяльності в нас закріплені в Законі України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», а саме частина 2 статті 23 визначає: «У разі проведення обшуку чи огляду житла, іншого володіння адвоката, приміщень, де він здійснює адвокатську діяльність, тимчасового доступу до речей і документів адвоката слідчий суддя, суд у своєму рішенні в обов’язковому порядку зазначає перелік речей, документів, що плануються відшукати, виявити чи вилучити під час проведення слідчої дії чи застосування заходу забезпечення кримінального провадження, а також враховує вимоги пунктів 2—4 частини першої цієї статті. Під час проведення обшуку чи огляду житла, іншого володіння адвоката, приміщень, де він здійснює адвокатську діяльність, тимчасового доступу до речей і документів адвоката має бути присутній представник ради адвокатів регіону, крім випадків, передбачених абзацом четвертим цієї частини. Для забезпечення